

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

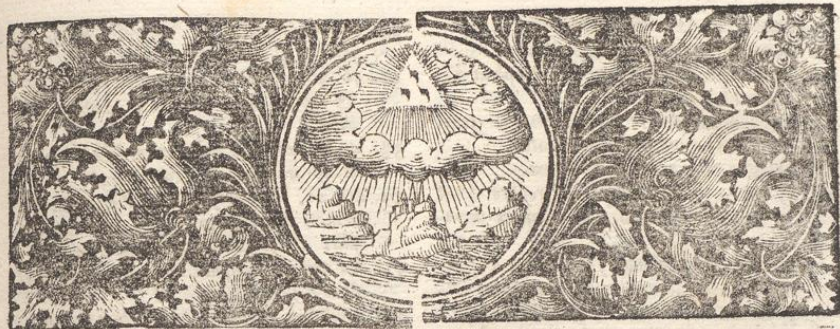
Sponsalia Et Matrimonium

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1726

§. I. De Ætate requisita ad Sponsalia de futuro.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75229)

PARS II.

De Impedimentis, respicientibus consensum, ad Sponsalium, & Matrimonij Contractus requisitum.

Post explicatam Sponsalium, & Matrimonij naturam, Legislator noster nos manducit ad horum Impedimenta, quæ duplicis maximè sunt generis: nam aliqua consensum respiciunt, quem vel omnino tollunt, vel efficiunt, ut non sit legitimus; alia contrahentium ipsorum personas afficiunt, easque ad Matrimonij, & Sponsalium contractus inhabilitant. Ex primi generis Impedimentis, quæ hac Parte Secunda examinabuntur, primum est *Ætas* ad ineunda Sponsalia, vel Matrimonium insufficientis. Alterum *Claudeſtinitas*, quæ legitimum con-

sensum Jure positivo tollit. Tertium *Ligamen* prius contractorum Sponsalium, aut Matrimonij, quo stante, nova Sponsalia, vel Matrimonium iniri nequeunt. Quartum *Conditio*, quæ si impleta non sit, consensum in Sponsalia, vel Matrimonium in suspenſo retinet. Quintum *Solenne Votum*, quo cum quis ligetur DEO, obligare se homini per Matrimonium amplius nequit. Sextum *Crimen Adulterij*, & Homicidij, cujus reos SS. Canones à Matrimonij contractu in casibus quibusdam prohibent,

TITULUS II.

De Desponsatione Impuberum.

IN hoc Titulo Impedimentum *Ætatis* proponitur. Tria in illo tractari solent. 1. Quænam *Ætas* requiratur ad Sponsalia? 2. Quæ requiratur ad Matrimonium contra-

hendum? 3. An ad Sponsalia, & Matrimonium contractum à Liberis requiratur etiam Parentum consensus?

§. I.

De Ætate requisita ad Sponsalia de futuro.

S U M M A R I U M.

1. Ad sponsalia de futuro requiritur septennium.
2. Tam in mare, quam in femina.
3. Antè contracta regulariter sunt invalida.
4. Jure naturali.
5. Nisi contrahens usum rationis adeptus illa ratificaverit.
6. 7. Si tamen alter contrahentium sit pubes, respectu ipsius habent vim simplicis promissionis.
8. Si malitia etatem prevenias, valent sponsalia, etiam ante septennium inita.
9. An valeant etiam Jure positivo? Rationes dubitandi.
10. 11. Defenditur sententia affirmans.
12. Rationes dubitandi solvuntur.
13. 14. 15. An valeant sponsalia, in quacumque etate usus rationis acceleretur?
16. 17. 18. Qualis eo casu requiratur discretio?
19. An casu, quo malitia etatem non prevenit, septennium debeat esse completum physice?
20. Rationes dubitandi.
21. Si

R. P. Schmalzgrueber L. W.

21. Si

21. Statut pro parte affirmante.
22. Solvantur Argumenta opposita.
23. An eo casu debeat etiam esse completa dies ultima?
24. Respondetur debere septennium esse completum de momento ad momentum.
25. Diluitur argumentum oppositum.
26. 27. 28. 29. An, & qualiter resiliere liceat à sponsalibus, contractis tempore impubertatis?
30. An casu, quo impubes factus pubes à sponsalibus resilit, cum his etiam solvatur impedimentum publicæ Honestatis?
31. 32. Quando resiliere pubertatem adeptus debeat?
33. An causâ indigeat?

34. An ad sponsalia ita contracta ratificanda sufficiat, si pubertatem adeptus taceat?
35. 36. 37. Quid si resiliit ante pubertatem, & postea non recordetur amplius post illam?
38. An resiliens post pubertatem debeat hoc demonstrare signo aliquo externo?
39. 40. 41. An Sponsalia Impuberum ita confirmari Juramento possint, ut inde resiliere etiam pubertatem adepti nequeant?
42. An quibusvis impuberibus prohibitum sit resiliere à sponsalibus juratis?
43. Resolvitur prohiberi solis pubertati proximos.
44. Quinam censeantur pubertati proximi?

QUÆRITUR I. QUAM ÆTAS REQUIRATUR ad sponsalia de futuro? *Re.* requiri septennium. Ita clarè habetur *c. litteras 4. c. accessit 5. c. ad dissolvendum 13. b. tit. & c. un. eod. in 6.* Juri Canonico concordat Jus Civile. *l. in sponsalibus 14. ff. de sponsal. ubi Modestinus in fine dicit, valitura Sponsalia, si modo id fieri ab utraque persona intelligatur: & explicat addendo: id est, si non sint minores, quam septem annis.* Ratio est, quia Contractus Sponsalium est actus humanus, qui proinde usum rationis exigit; hic autem communiter incipit circa septennium juxta S. Thom. *in 4. dist. 27. q. 2. art. 2.* quem omnes sequuntur.

Proceditque hoc tam in mare, quam in femina; nam quamvis, ut *infra* dicam, ad contrahendum Matrimonium major requiratur ætas in mare, quam in femina, tamen respectu Sponsalium eadem in utroque sufficit: cujus ratio est; quia ad Sponsalia sufficit usus rationis, qui eodem tempore solet advenire viris, & feminis. Sanch. *l. 1. de Matrim. D. 16. n. 2.* Barbof. *in c. 4. b. tit. n. 3.* Wagnereck, *in c. 2. V. etatem. not. 1.* Passerin. *in c. un. eod. in 6. n. 3.* Vallens. *bis n. 1.* Schambog. *n. 2.*

Ex quo sequitur, si alteruter, vel alter contrahens minor septennio sit, nec malitia ætatem suppleat, Sponsalia ab ipsis contracta fore invalida, ob defectum consensûs, cujus dandi ante eam ætatem regulariter sunt incapaces. Imò invalida erunt etiam contracta post septennium, si in contrahentibus, vel uno illorum etiam post illam ætatem rationis usus adhuc deficiat. Atque ita intelligitur *l. in sponsalibus cit.* dum ait, *in sponsalibus contrahendis ætatem contrahentium definitam non esse, ut in Matrimonij;* nam in Matrimonio, alio impedimento cessante, semper sufficit ætas præscripta Jure, in Sponsalibus autem non semper, quòd sæpe etiam septennio completo usus rationis deficiat. Gloss. *ibid. in fin.* Goffred. *Summ. b. tit. n. 3.* Sanch. *D. 16. cit. n. 3.*

QUÆRITUR 2. Quo Jure irrita sint Sponsalia contracta à minore septennio? *Re.* Re-

gulariter irrita sunt Jure naturali. Ratio est, quia valor Sponsalium pendet ex usu rationis, qui, ut dixi, ante septennium regulariter non est præsens. *Et hoc verum est*, etiam si sponsalia loco liberorum contraxerint Parentes *c. un. b. tit. in 6.* quia ad ea contrahenda requiritur consensus personarum ipsorum contrahentium. *Proceditque* istud non tantum, quando uterque contrahentium adhuc est minor septennio, sed etiam, quando unus tantum, alter verò major, & pubes; nam nec iste obligatur hujusmodi Sponsalibus, ut rectè notant Zabarell. *in c. de illis 7. b. tit. n. 2.* Vallens. *bis n. 4.* Honor. *n. 6.* Schamb. *n. 2.* Wiestner. *n. 9.* Ratio est, quia Sponsalia sunt promissio mutua, igitur si illa ob defectum ætatis sunt irrita ex una parte, etiam non obligabunt ex altera.

Excipitur, si postea, cum utraque pars justam ætatem adepta fuerit, contractum hunc suum ratificaverint vel expressè, puta verbis, scripto, nutu, aut alijs signis, vel tacite v. g. alteri cohabitando, munera mittendo, vel alia faciendo, quæ Sponsi ad invicem solent; tunc enim Sponsalia sic inita convalescent, ut notat Gloss. *in c. litteras 4. V. placere b. tit.* Sanch. *D. 16. cit. n. 5.* & 6. Barbof. *in c. 4. cit. n. 2.* Vivian. *ibid. 4. vel minore*, & *in c. duo pueri 12. eod. pr.* Passerin. *in c. un. eod. in 6. n. 12.* Vallens. *bis n. 3.* Honor. *n. 6.* Engl. *§. 1. n. 6.* & 7. Pirh. *n. 11.* Schambog. *n. 6.* Wiestner *n. 9.* & sumitur ex *c. litteras cit. c. accessit 5. & c. un. pr. & porro b. tit. in 6.* Ad quod tamen duo requiruntur, ut bene advertit Sanch. *n. 7.* cum alijs. Primum est, ut contrahentes notitiam habeant Sponsalium tempore infantie initorum; ubi enim ea ignorantur, nullus consensus reperiri potest, cum nihil sit volitum, nisi præcognitum. Alterum, ut nôrint sponsalia illa, tempore infantie celebrata, fuisse nulla; si enim ex errore, quo putabant esse valida, ea ratificent, nihil agunt, cum error consensum tollat *l. si per errorem 15. ff. de Jurisdic.*

Dubi.

Dubatur, an promissio Matrimonij, à pubere infanti facta, antequam ab isto rationis usum adeptio ratificetur, valeat saltem in vim simplicis promissionis, ita, ut à promittente ante acceptationem ejus revocari nequeat? Negativam videtur tenere Card. in c. de illis 7. b. tit. & Ratio dubitandi est, quia regulariter quæcunque promissio, seu donatio ante acceptationem non obligat, & revocabilis est, atqui promissio Matrimonij infanti facta ob hujus incapacitatem acceptari nequit, igitur neque ex parte promittentis obligat: atque hoc colore Carolus IX. Rex Galliarum Margaretham Maximiliani II. Cesaris Filiam repudiavit, eo quòd, cum illi desponderetur, quartum ætatis annum nondum egressa esset.

Sed melius affirmativam tuerentur D. Anton. p. 2. tit. 1. c. 18. ante §. 1. Decius conf. 245. n. 2. Sylvest. V. Sponsalia q. 2. dist. 2. fin. Tabien. ibid. q. 4. §. 5. Armill. n. 4. Barth. à Ledem. dub. 11. de Matr. concl. 4. Rodrig. tom. 1. Sum. c. 245. n. 7. edit. 2. Sanch. l. 1. de Matr. D. 16. n. 15. §. 25. König hic n. 13. ob rationem oppositam; quia promissio infanti facta in hujus favorem ex speciali Juris privilegio non exigit acceptationem, sive Matrimonium, sive alia res eidem promittatur arg. l. jubemus 5. c. de emancip. liberor. ubi decernitur emancipationem respectu infantis fieri posse, licet ea ex genere suo aliàs fieri absque emancipati consensu nequeat. Et certe cum promittens infantis incapacitatem ad consensum perspectam habeat, non potest expectare ejus acceptationem, aut repromissionem, nec censendus est se tantum obligare voluisse sub conditione, si velis, si acceptes, vel si repromittas, prout fieri inter adultos solet.

Quæritur 3. An si usus rationis septennium antevertat, Sponsalia, ante istud impletum inita, subsistant? Certum est subsistere saltem de Jure naturali; quia hoc Jure ad Sponsalia plus non requiritur, quam consensus. Iste autem in eo, qui usum rationis habet, non deficit l. sufficit 4. & l. in Sponsalibus 14. ff. de Sponsal. Joan. Andr. in c. Juvenis 3. de sponsal. n. 9. Alex. de Nevo ibid. n. 10. Schambog. hic n. 7. Wiestner ibid. n. 7.

Dubium est, an si malitia, seu potius prudentia præveniat ætatem, & usus rationis adit ante septennium, Sponsalia à nondum septenni contracta sint valida etiam Jure positivo? Negant Abb. in c. Juvenis 3. de Sponsal. n. 5. Rosell. V. impedimentum. Imped. 13. n. 9. Angel. V. Sponsalia n. 5. & V. Matrimonium 3. imped. 14. n. 2. Brunell. de Sponsal. concl. 4. n. 5. Alex. Carer. de Sponsal. l. 1. c. 7. Pal. tr. 28. D. 1. p. 6. n. 8. Fachin. l. 3. contr. c. 26. Harpprecht ad pr. inst. de Nupt. n. 10. Honor. tit. de Sponsal. n. 3. Sannig. ibid. c. 1. n. 7. Engl. hic R. P. Schmalzgrueber L. IV.

§. 1. n. 2. König ibid. n. 5. §. sed vercor. Magnif. P. Schmier p. 3. de Sponsal. & Matr. 6. 2. n. 19. Fundantur 1. textibus c. litteras 4. c. accessit 5. c. ad dissolvendum 13. b. tit. ubi generaliter Sponsalia ante septennium inita habentur pro nullis. 2. Modestinus l. in Sponsalibus 14. de Sponsal. cum dixisset Sponsalia posse contrahi ab impuberibus, expressè addidit, Si non sint minores, quam septem annis. igitur agnovit septennium requiri. 3. Est Juris maxima, quòd ubi Jus certam ætatem præscribit, non possit ea per malitiam, aut præcox judicium suppleri, ut patet in Professione Religiosa, ad quam requiritur 16. ætatis annus completus, in factione Testamenti, cujus condendi incapaces sunt 14. annis minores, quantumcunque judicio polleant. 4. Leges in præsumptione generali fundatæ obligant semper, & pro semper, esto, præsumptio cessare videatur in casu particulari. 5. Si subsisterent Sponsalia inita ante septennium, frustra septennium præscriberetur à Jure; nam præsentem usu rationis valeret ante illud contracta, eo absente irrita forent etiam post illud inita. debet autem designatio septennij habere effectum aliquem, ergo &c.

Sed communior, & probabilior est 10 sententia, quòd eo casu Sponsalia à nondum septenni contracta, etiam Jure positivo sint valida. Ita S. Thom. in 4. dist. 27. q. 2. art. 2. D. Antonin. 3. p. tit. 1. c. 18. pr. Joan. Andr. in c. Juvenis 3. de Sponsal. n. 9. Alex. de Nevo ibid. n. 19. Tabien. V. Sponsalia q. 4. n. 5. Armill. ibid. n. 4. Sylv. q. 2. dist. 2. Covar. p. 1. de Sponsal. c. 2. n. 10. Guier. de Matr. c. 2. n. 8. fin. & præ ipuè n. 10. Sanch. l. 1. de Matr. D. 16. n. 9. Tanner. de Matr. q. 1. D. 2. Conik de Sacram. D. 21. n. 52. Rebell. de oblig. Just. l. 4. q. 5. Pont. l. 2. de Matrim. c. 12. Laym. l. 5. tr. 10. p. 1. c. 1. n. 16. Antonell. de temp. Legal. l. 2. c. 4. n. 1. 4. §. 9. Fagnan. in c. ubi non est 2. b. tit. n. 5. Gonz. in c. 5. cod. n. 4. Wagnerck in c. 6. §. si autem not. 3. Barbof. in c. 9. n. 3. Passerin. in c. un. eod. in 6. n. 5. Wex. Ariadn. p. 5. tr. 2. §. 3. n. 5. Ilfing. tr. 6. D. 9. n. 11. Vallent. hic n. 5. Pith. n. 12. Schambog. n. 7. Wiestner n. 14. Reifensstuel n. 14. & alij præcipui nominis TT. & Canonistæ plerique.

Ostenditur 1. ex c. Juvenis 3. de 11 Sponsal. ubi Juvenis, qui post Sponsalia, cum puella nondum septenni contracta, confobrinam illius duxit, jubetur ab hac separari ob impedimentum publicæ Honestatis ortum ex primis Sponsalibus. Igitur valida fuerunt illa Sponsalia, & eo casu censeri debet defectus ætatis fuisse suppletus malitia præveniente; non Impedimentum publicæ Honestatis ex Sponsalibus ob defectum consensûs irritis neque ante Trid. oriebatur. 2. In Matrimonio malitia ætatem supplet, ut infra dicitur. Igitur etiam

in Sponsalibus. Patet. *Conf.* quia de Sponsalibus, cum sint via, & dispositio ad Matrimonium, quando eadem est ratio, idem dispositum censetur, quod à Jure dispositum est de Matrimonio l. oratio 16. ff. de Sponsal. est autem eadem ratio; nam malitia in Matrimonio idem ætatem supplet, quia præter discretionem potentia generandi aliquando antevertit ætatem à Jure præscriptam pro Matrimonio. atqui aliquando etiam usus rationis prævertit ætatem præscriptam pro Sponsalibus. ergo etiam in his defectum ætatis supplebit malitia. 3. Huic sententiæ ex una parte certò adstipulatur Jus naturæ, ad hunc contractum plus non requirens, quàm debitum rationis usum, ut omnes fatentur; ex altera verò parte Jure positivo clarè non est decisum, quòd universaliter ætas septem annorum pro Sponsalibus validè ineundis requiratur, cum plurimi, & gravissimi DD. velint, illam ætatem solummodo assignatam ex præsumptione, quòd usus rationis eandem non soleat prævenire. Igitur, ut Jus positivum concordetur cum Jure naturali, quod semper in casu dubij faciendum est, dici debet, quòd neque Jus positivum Sponsalia ante septennium inita irritet, si ætatem illam usus rationis præveniat.

Neque obstant Argumenta allata in contrarium. Ad 1. Ideo solum à Jure pro Sponsalibus certa definita ætas est, quia præsumitur usus rationis in puero septenni, non verò ante eam ætatem, nisi contrarium manifestè appareat. Ad 2. Verba illa, *si non sint minores, quàm septem annis*, ita intelligi debent, ut non evertant prima, quibus Modestinus in l. cit. dixit, ætatem pro Sponsalibus non esse ita definitam, sicut in Matrimonio, atqui si determinatè JCrus requiret septennium, verba ista per dictam clausulam clarè everterentur; nam vera esset opposita propositio, *Ætas pro Sponsalibus est definita*. Igitur dicendum ea Lege solummodo intendi, quòd ordinariè ante septimum annum non præsumatur adesse rationis usus, & sic ex ratione naturali Sponsalia in ea ætate inita sint invalida. Ad 3. Maxima illa Juris solum procedit, quando à Jure præscriptum est tempus certum absolute, & independentè à præscriptione quadam, aut suppositione certæ conditionis variabilis: secus, si dependentè à tali conditione; tunc enim pro variatione conditionis etiam tempus à Jure præscriptum mutatur. Fateri istud coguntur ipsi Adversarij in casu Matrimonij, pro quo licet ordinariè præfixum sit tempus pubertatis, quia tamen id statutum est ex præsumptione, quòd tunc primum adsit potentia generandi, hoc ipso præventioni locus est, cum sæpe potentia ista ante tempus pubertatis à Jure præscriptum adveniat: quare Pari modo de Sponsalibus cum proportione

idem dicendum erit. Ad 4. Similis præsumptio antiquitus dabatur, quòd Sponsalia de futuro transferent in Matrimonium per carnalem copulam cum Sponsa subsecutam c. is qui 30. de Sponsal. ex quo tamen nemo rectè infert, tale Matrimonium etiam tunc valuisse, quando copula habita est reipsa non maritali, sed fornicario affectu: nempe saltem in foro conscientie interno præsumptio debet cedere veritati; imò si de hac liquidè constet, etiam in foro externo, nisi constet, quòd occasione talis præsumptionis Jus voluerit absolute aliquid statuere, sicut statuit, quando Tridentinum annullavit Matrimonium clandestinum. Ad 5. Non frustra à Jure præscribitur septennium; nam usus hujus designationis est, ut quando dubium est, an contrahens Sponsalia in illa ritè consenserit, præsumatur rite consensisse, & conf. Sponsalia esse valida, si fuerit septenni major, invalida verò, si minor.

Quæritur 4. An valeant Sponsalia, in quacunque ætate malitia ætatem præveniat, & quocunque modo, ordinario, vel extraordinario per miraculum, & longè ante septennium? Negant aliqui, & putant contrahentem Sponsalia, ut valida ista sint, debere esse septennio proximum, qui tamen in hoc, quando aliquis dicatur esse septennio proximus, non conveniunt; nam aliqui cum Innoc. in c. Juvenis 3. de Sponsal. pr. Joan. Andr. ibid. n. 9. Anton. de Buir. n. 6. Anchar. n. 4. Præposit. n. 7. id contingere asserunt, quando deficit semestre; alij verò cum D. Thom. D. Antonin. Turrecr. Sor. Lud. Lopez, Henriquez, Perez putant hoc Judicis arbitrio relinquendum. Fundamenta Sententiæ hæc nititur duplici. Primum est, quia Jus septennium completum præscripsit ideo, ut illud exigatur, vel saltem, ut moraliter possit dici completum. ita autem completum censetur, quando contrahens est septennio proximus. 2. In Matrimonio non sufficit, ut potentia generandi præveniat ætatem, sed præterea opus est, ut adsit discretio, & prudentia requisita ad conjugalem consensum, ut constat ex c. fin. h. tit. ubi hæc malitia nuncupatur prudentia, igitur similiter in Sponsalibus non satis erit usus rationis quicunque, sed requiratur talis, qualis septennio, vel proxime advenit.

Sed dicendum, probabilius validat esse Sponsalia, in quacunque ætate contracta, si via vel ordinariâ, vel extraordinariâ per miraculum usus rationis acceleretur. Ita Alex. de Nevo in c. Juvenis cit. n. 19. ubi ait, si constet de prudentia pueri sexto ætatis anno, valere Sponsalia: & Ant. Gabr. tom. 2. com. l. 17. fol. 312. v. Sponsalia, ubi dicit esse communem sententiam, valere Sponsalia quadriennio contracta, si adsit rationis usus. Consentit Sanch. l. 1. de Matr. D. 16. n. 14. cum alijs, quos refert Petr. de Ledesma, de Matr. q. 42. art. 2. dub. 2. ubi

ubi fatetur sententiam istam esse probabilem, licet ipse contrarium teneat. Ratio est, quia septennium non præscribitur, quasi id necessarium sit, sed quia Jus præsumit ea ætate advenire rationis usum, ut dictum est n. 12. ergo si quacunquæ ætate ante septennium usus rationis adveniat, erunt vera Sponsalia; non enim major est ratio de proximis septennio, quam de multo minoribus, si eodem usu rationis gaudeant.

Neque aliud probant Argumenta opposita. Ad 1. Negatur Ant. sed ideo id factum est, quia communiter tunc advenit rationis usus. Ad 2. Dispar est ratio; nam Matrimonium semel contractum est insolubile, & ideo, ut valide contrahatur, ultra potentiam generandi requiritur prudentia, & discretio: Sponsalia autem, ab impuberibus contracta, solubilia sunt, si alter pubertatem adeptus reclamet, ut n. 28. dicitur; & ideo mirum non est, si ad ea contrahenda qualiscunquæ usus rationis sufficiat. Sed hinc

Dubium oritur, an ad Sponsalia contrahenda sufficiat is rationis usus, qui satis est, ut puer talis nondum septennis possit peccare mortaliter? Negat, S. Thom. in 4. dist. 27. q. 2. art. 2. ad 2. Lud. Lop. p. 2. Instru. c. 37. de Matr. fol. 1039. Petr. de Ledesin. de Matr. q. 43. art. 2. dub. 1. Henric. l. 11. de Matr. c. 13. n. 9. Probat D. Thom. quia ad peccatum mortale sufficit advertentia præsentis mali, nec aliqua futurorum providentia desideratur; ad Sponsalia tamen, cum sint obligatio ad futurum, & perpetuum statum, requiritur etiam futurorum providentia.

Sed tenenda videtur sententia affirmativa, quam cum Sanch. l. 1. de Matr. D. 16. n. 13. re ipsa defendunt DD. illi omnes, qui absolute docent, usu rationis præveniente ætatem, posse Sponsalia contrahi ante septennium. Ratio est, quia hic rationis usus satis est ad obligandum per Votum solenne Ordinis Sacri, & per Votum simplex Religionis, ergo etiam sufficit ad obligandum per Sponsalia. Patet Conf. Nam Sponsalia non tam arctam inducunt obligationem, cum sola pueri voluntate dissolvi possint, cum pubertatem attigerit, ut n. 33. dicam: arctiorem inducit obligationem Votum solenne annexum Ordini Sacro, & simplex Religionis, quippe quæ sola pueri voluntate dissolvi nequeunt, sed Pontificia dispensatione indigent, vel (intellige Votum Religionis) Patris irritatione.

Ad rationem dubitandi, si eâ futurorum providentiâ, quam sententia adversa postulat, ad Sponsalium valorem opus foret, incaute præscriptum esset septennij tempus; ea enim tenera ætate præsentium puer providentiâ non habet, nedum futurorum, & vix eo rationis usu gaudet, ut capax sit culpæ mortalis.

Quæritur 1. An casu, quo malitia, 19 seu prudentia ætatis defectum non supplet, septennium, ad Sponsalia requisitum, debeat esse completum physicè, vel solum moraliter, ita, ut completum censeatur etiam, quando unus, duo, vel etiam tres dies eidem defunt? Moraliter completum sufficere, docent Joan. Andr. in c. litteras 4. b. tit. n. 2. Henric. in c. accessit 5. eod. n. 3. Sot. in 4. dist. 27. q. 2. art. 2. ad 3. Vivald. Candelabr. p. 1. de Sponsal. c. 2. n. 15. Vega l. 6. summ. cas. 101. Rodriq. tom. 1. summ. c. 244. n. 2. Gutier. de Matr. c. 2. n. 5. & seqq. & plures alij apud Sanch. l. 1. de Matr. D. 16. n. 4. qui tamen non conveniunt in assignatione temporis, cujus defectus complementum septenij morale impediatur; nam aliqui illorum putant hoc complementum non impediri per defectum duorum, vel trium dierum; alij admittunt unam hebdomadam; Gutier l. cit. n. 8. concedit sex etiam menses.

Fundamenta hujus sententiæ sunt 1. 20 quia Jura solum exposcunt compleri septennium, quod cum physicè, & moraliter compleri possit, non est, cur physicum complementum exposculemus. 2. Septennium Jura exigunt, ut rationis usus præsumatur. at ob defectum duorum, vel trium dierum cessare hæc præsumptio non potest; non enim tam brevi tempore usus rationis perfici poterat, si antea perfectus non erat, ergo septennium non physicum, sed morale requiritur. 3. Quod parum distat, nihil distare videtur secundum Aristotelem 2. phys. neque immeritò; parum enim pro nihilo habetur etiam ab Jctis.

Sed longè verius est, septennium, 21 ubi non constat, quòd malitia ætatem suppleat, debere esse completum physicè. Ita Sanch. D. 16. cit. n. 4. Perez de Matr. D. 37. sect. 12. n. 4. Pont. l. 12. de Matr. c. 5. n. 3. Conink de Sacram. D. 21. n. 51. Pal. tr. 28. D. 1. p. 6. n. 5. Gonzal. in c. 5. b. tit. n. 4. & 5. Passerin. in c. un. eod. in 6. n. 7. Schambog. hic n. 2. König ibid. n. 6. §. verum. Wiestner n. 19. Reiffenstuel n. 12. Ratio est, quia mensis per dies, & annus per menses computatur, in qua computatione si unus dies mensi deficiat, non erit mensis completus; conf. neque annus completus erit, qui ex mensibus completis coalescit. Conf. Quoties à Jure designatur aliquod tempus, physicè compleri debet, ita, ut neque unus dies deficiat, ut videre est in bi-mestri, concessio novis conjugibus ad deliberandum de Religionis ingressu, in decimo quarto ætatis anno requisito ad Testamentum condendum, & in decimo sexto, ante quem Trid. noluit valere Professionem Religiosam; aliàs cuilibet liberum esset restringere, vel ampliare tempus septennij, quod Jura illud præscribentia, & determinantia vitare contendunt.

22] Argumenta opposita efficacia nequam sunt. *Ad 1.* Verba Legis, præsertim quando agitur de obligatione imponenda, accipienda sunt in sensu proprio; non dicitur autem proprie completum septennium, nisi illud pervenerit, saltem ad diem ultimam. *Ad 2.* Præsumptio illa, quæ ex septenij lapsu præsumitur rationis usus, est præsumptio Juris. igitur arbitrio hominis mutari non potest, nec procedet, nisi lapso termino per Jus præscripto. *Ad 3.* Pariter Regula illa Aristotelica, & Jurisconsultorum solum locum habet, quando Jura non præscribunt actui certam, & completam ætatem, seu tempus.

23] Major controversia est, utrum computationi, & determinationi huic officiat, si quidem septennium sit perductum ad diem ultimam, hæc verò solum fit inchoata? Affirmant id sufficere complures etiam ex ijs, qui nobiscum docent septennium debere esse completum physicè, & inter hos Sanch. *D. 16. cit. c. 2. § 4. Pont. n. 5. Conink n. 51. & alij supra*, ex ratione, quòd favore Matrimonij dies inceptus ex Juris dispositione pro completo habeatur *arg. l. qua ætate ff. qui testam. facer. poss.* ergo etiam valebunt Sponsalia contracta ipsa die, quæ quis implet septennium.

24] Sed probabilius necessarium est, ut ultima dies completa sit de momento ad momentum. Ita Pal. *l. cit. n. 6. Gonzal. n. 5. Passerin. n. 7. Wiestner n. 19.* cum alijs. Ratio est 1. Quia dum etiam hæc dies completa sit, non est integra dies; conf. nec integer, & completus mensis, qui ex integris, & completis diebus coalescit: quodsi autem mensis ultimus completus nondum est, nec annus septenni ultimus dici completus poterit; quia & ipse componitur ex completis mensibus, ergo &c. 2. Professio Religiosa non potest emitti validè, nisi ultima dies anni 16, ætatis ad illam requisiti completa sit usque ad ultimum momentum, quod idem dicendum de anno probationis, qui eidem præmitti debet: idque non alio ex capite, nisi quod à Jure sit præscriptum hoc tempus, conf. à momento ad momentum debet esse completum *arg. l. denique 3. §. minorem 3 ff. de minor.* igitur cum etiam pro Sponsalibus, casu, quo malitia ætatem non prævenit, septennium à Jure præscriptum sit, etiam ipsum de momento ad momentum debet esse completum, & sic invalida erunt, si etiam ultima dies nondum completa sit. 3. Sicut quando Jura alicui rei præscribunt certum pretium, hoc consistit omnino in indivisibili, ut bene Less. *l. 2. de Just. c. 21. n. 10.* ita etiam quando alicui actioni præscribunt certam ætatem agentis; quia ideo certum pretium, & ætatem præscribunt, ne quisquam suo judicio possit ea mutare.

Ad argumentum opposita sententia de 25] spositio Legis ibi cit. est specialis, ac proinde ad propositum nobis casum extendi non debet, præsertim cum non sit eadem ratio; nam quòd ætas testatori præscripta moraliter accipiatur, favorabile ipsi solum, non autem simul onerosum est, uti tamen sunt Sponsalia, Matrimonium, & Professio Religiosa, quippe quæ præter favorem etiam onus, & gravissimam, perpetuamque obligationem afferunt, ut rectè monet Pal. *l. cit. n. 7. fin.*

Quæritur 6. An, & qualiter resiliere liceat à Sponsalibus, contractis tempore impubertatis? *¶* cum distinctione: Vel enim contracta sunt à nondum septennibus, & usum rationis requisitum non habentibus, vel à septennio majoribus, & usu rationis præditis.

Si primum, semper resiliere ab iisdem licet; quia proflus sunt irrita ob defectum consensûs: quod ipsum dicendum est, quando septennes contrahunt Sponsalia, sed uterque, vel alteruter usum rationis nondum adeptus est; quia, ut dicitur *l. in Sponsalibus 14. ff. de Sponsal. in Sponsalibus contrahendis ætas contrahentium definita non est*, utpote quorum valor non ab ætate, sed ab usu rationis pendet. *Ex quo sequitur*, quòd Sponsalia sæpe sint irrita, non solum ob defectum ætatis Jure requisitæ, sed etiam Judicij, & rationis.

Si Secundum dicatur, videndum, an uterque fuerit impubes, quando contrahantur Sponsalia, an verò unus pubes, alter impubes. *Si uterque impubes fuit*, quamdiu impubes sunt, neuter à Sponsalibus jam contractis resiliere potest, aut consensu etiam muruo illa dissolvere, Abb. *in c. de illis 7. b. tit. n. 9. Joan. Andr. ibid. n. 4. Ancharan. n. 2. Sanch. l. 1. de Matr. D. 51. n. 6. Laym. l. 5. tr. 10. p. 1. c. 1. n. 17. Vivian. in c. de illis cit. pr. Barbof. ibid. n. 1. § 2. Wagnereck. V. intra annos not. 2. Gonzal. in c. a nobis 8. eod. n. 1. Honor. his n. 9. Zoel. n. 4. Puhing n. 6. Schambog. n. 3. König n. 14. Wiestner n. 7. Reiffentuel n. 14. & patet ex c. de illis, & c. à nobis cit. idque meritò, ne propter fragile, & lubricum judicium Sponsalia facile, & sæpe temere contrahant, iterumque dissolvant.*

Si tamen pubertatem adepti sint, 28] resiliere pro libitu suo possunt, etiam sine alia ratione *c. de illis cit. Vivian. in c. à nobis cit. V. sed post. Zoel. n. 5. Vallens. n. 4. Engl. §. 1. n. 3. Magnif. P. Schmier p. 3. de Sponsal. c. 2. n. 58. & DD. qui supra*: idque, ne cogantur approbare, & firmiter observare quod in tenera ætate, cum adhuc immaturo essent judicio, fecerunt. *Proceditque hoc*, sive uterque sit pubertatem adeptus, sive unus tantum; nam is, qui prius pubertatem adeptus est, resiliere à Sponsalibus statim potest, nec tenetur exspectare,

donec etiam alter pubes fiat *c. de illis, cit. 7.*
 si verò; quia frustra expectatur eventus,
 cujus nullus est effectus *c. cum contingat*
36. de Offic. Deleg. ergo si prius pubes fa-
ctus potest, altero pubertatem adeptus, re-
clamare, poterit reclamare statim. Ita Sanch.
D. 51. cit. n. 9. Vivian. in c. de illis cit. 7.
 Et ille. Wagnereck *ibid. V. si verò not. 1.*
 Barbof, *n. 6.* Schambog, König, Reiffen-
 stuel *l. lit.* Imò si non statim resiliat, sed
 semel rata habeat Sponsalia antecedentia,
 ceinceps mentem mutare non potest, sed
 tenebitur expectare, donec etiam alter le-
 gitimam ætatem attingat, & similiter de-
 liberet. Covar. *de Sponsal. p. 1. c. 5. §. 1.*
n. 2. Sanch. *l. cit. n. 9.* Et *14.* König
n. 14.

29 Quodsi autem pubes cum impubere
 septennio majore contraxit Sponsalia, resili-
 re quidem impubes, pubertatem adeptus,
 potest, pubes tamen non potest, si impubes,
 pubertatem adeptus, stare velit Sponsalibus
c. de illis cit. V. mulier. & ibi Host. V. ne-
gaverit. Innoc. princ. Joan. Andr. n. 4. An-
charan. n. 4. Alex. de Nevo. n. 16. Præ-
poi. n. 1. Covar. l. cit. n. 5. Sanch. n. 10.
 Laym. *n. 17. Vivian. in c. de illis. cit. 7.*
 quodsi, & alij *suprà.* Colligitur *arg. l. non eo*
minus 14. C. de Procurat. ubi minori, si
 contractum sine Tutoris autoritate cum
 majore inat, resiliere à Contractu soli per-
 missum est ob favorem minorum, et quem
 Contractus ab ijs initus claudicare potest
 quod sibi imputet Major cum minore Spon-
 salia celebrans, cum Legem hanc spontè sus-
 ceperit. *Proceditque hoc, ut pubes nec de*
consensu impuberis, antequam hic puberta-
tem adeptus sit, resiliere possit, ut bene
Sanch. l. cit. quia ob fragilem ætatem impu-
bis consensu sufficienti ad Sponsalium disso-
lutionem caret, ut dictum est n. 27. Ex-
cipitur, si major justam causam resiliendi ha-
beat, quia v. g. metu adactus contraxit,
 vel ex parte alterius mutatio notabilis facta
 est &c. nam ex tali causa resiliere non minùs
 poterit, ac posset, si contraxisset cum majore
c. ex litteris 11. b. tit.

30 Dubitari potest, an hoc casu, quo im-
 pubes, pubes factus, à Sponsalibus in im-
 pubertate contractis resiliat, cum Sponsali-
 bus etiam solvatur Impedimentum publicæ
 honestatis? *¶.* Non solvi, sed manere,
 ut bene advertit Engl *hic §. 1. n. 5.* & pa-
 tet ex *c. litteras 4. in fin. b. tit. conf.* neu-
 ter ex sic desponsatis cum alterius consan-
 guineis intra primum gradum contrahere
 Matrimonium poterit. *Ratio est, quia*
Sponsalia post 7. ætatis annum contracta
fuerunt valida; igitur induxerunt publicæ
honestatis Impedimentum, quod Sponsa-
lium dissolutione non tollitur secundum di-
cta Tit. 1. n. 114.

31 Queritur 7. Quando resiliere à Spon-
 salibus pubertatem adeptus debeat? *¶.*

Debet resiliere statim; aliàs si differat, resiliere
 non amplius poterit, sed firmiter illis obli-
 gabitur. Ita Host. *in c. de illis 7. b. tit. V.*
antequam. Joan. Andr. *ibid. n. 2.* Ancharan.
n. 2. Et *4.* Henric. *n. 5.* Alex. de Nevo. *n.*
15. Covar. *p. 1. de Sponsal. c. 5. §. 1. n. 2.*
 Barth. de Ledesm. *de Matr. dub. 13. cas. 13.*
 Sanch. *D. 51. cit. n. 14.* Wagnereck *in c. de*
illis cit. V. si verò not. 2. Zæel. *hic n. 5.* Pirh.
n. 7. Schambog. *n. 4.* Wiestner *n. 12.* Ra-
 tio est, quia ex quo non contradixit, tacitò
 consensisse censetur.

Porro statim dissentire, & reclama-
 re censetur, si circiter triduo ante, vel
 post pubertatem adeptam resiliat à Sponsa-
 libus; quia in Jure dicitur in continenti
 aliquid fieri, quod intra triduum fit *l. fin. C.*
de Judic. & l. fin. C. de error. Advocat. Sanch.
n. 14. cit. cum alijs *suprà.* Magis extendit
 hoc temporis spatium Magnif. P. Schmier *p.*
3. de Sponsal. c. 2. n. 60. ubi putat faculta-
 tem resiliendi post pubertatem tamdiu su-
 peresse, quamdiu priora Sponsalia verbis,
 aut factis confirmata non fuere, vel alte-
 rutra pars implementum Sponsalium non
 petiit.

Neque debet ita resiliere volens soli-
 citus esse de causa, ex qua resiliere possit;
 nam causa, ob quam resiliere potest, unica
 ista sufficit, quòd Sponsalia hæc in impu-
 bertate contraxerit, ut habetur *c. de illis*
cit. juxta quod ob solam reclamationem al-
terius pubertatem adepti Sponsalia sunt dis-
solvenda. Habètque hoc locum non tan-
 tum in foro externo, sed etiam in interno,
 & conscientia. Sanch. *D. 51. cit. n. 19.*
 Wagnereck *in c. cit. V. poterit not. 1.* Scham-
 bog. *n. 4.* quia Jus consilere voluit immatu-
 ro, & immutabili puerorum judicio, ne
 tanto vinculo indissolubilibiter, seu irrevoca-
 biliter obligari possint: & hinc credendum,
 quòd omnis obligatio, etiam in foro con-
 scientia sublata sit. *Conf. à pari;* nam vota
 puerorum, etsi valida sint, possunt solà pa-
 tris, vel tutoris voluntate irritari in utro-
 que foro. ergo similiter etiam Sponsalia impu-
 berum dissolvi in foro utroque poterunt, si
 ipsi impuberes, pubertatem adepti, resili-
 ant.

Queritur 8. An ad ratificationem
 Sponsalium, in impubertate contractorum,
 sufficiat taciturnitas impuberum, postquam
 ad annos discretionis, aut pubertatis perve-
 niunt? *¶.* Distinguendo: Vel enim inita
 fuerunt à minoribus septennio, vel à majo-
 ribus. *Si Primum,* nisi malitia ætatem præ-
 veniat, necesse est poni novum consensum
 verbo, aut factò, quod fiet cohabitando,
 familiaritatem singularem ostendendo, mu-
 nusecula donando, vel recipiendo &c. ut di-
 ctum est *suprà n. 5.* quia Sponsalia antè ini-
 ta erant invalida. *Si secundum,* taciturnitas
 sufficit, & pro ratificatione habetur; quia
 Sponsalia non tunc primum obligant, quan-
 do

do Sponsus, vel Sponsa pubertatem attingit, sed obligatio eorum jam ante contracta fit indissolubilis: ad quem effectum sufficit non reclamare, cum per Jus possit. Sanch. l. 1. de Matr. D. 51. n. 15. & cum eo omnes; nam omnes petunt, ut statim reclamet pubes factus; aliàs non audiendum, ergo non reclamando, conf. tacendo faciet, ut Sponsalia fiant firma. Hoc autem intelligendum est, si pubes effectus sciat se attingisse pubertatem, & jus suum intelligat; alioquin valebit Regula, quod *tempus non currit ignorantibus*, & poterit reclamare, ubi intellexerit. Wagnereck in c. 7. h. tit. V. si verò not. 2.

85 *Dubium* moveri potest, an si impubes ante pubertatem resiliat à Sponsalibus, & postea non mutet eum dissentium, nec amplius recordetur post pubertatem, dissolvantur Sponsalia? Videntur non dissolvi; quia dissensus ille, utpote in impubertate factus, non sufficit. igitur cum factus pubes non reclamaverit, jam videntur omnino firma facta Sponsalia. Conf. Quia aliàs vanum, & inutile foret dicere, quod ante pubertatem non possit resiliari.

86 Sed melius Sanch. D. 51. cit. n. 16. judicat dissolvi, & pro se citat Hofst. Anton. Alex. de Nevo, Prapostum. Rationem dat; quia ideo ratificantur, & firma fiunt Sponsalia non reclamando in pubertatis puncto, quia eo ipso, quod non reclamet, videtur in prima voluntate, quã se ad Sponsalia obligavit, persistere, atqui quando impubes dissentit, & hunc suum dissentium pubes effectus non mutavit, jam non præsumitur persistere in voluntate sua prima, quã ad Sponsalia se obligavit, sed potius in secunda, quã illum dissentiendo revocavit, igitur postea tacendo non hoc ipso videtur Sponsalia sua velle esse firma, sed potius dissoluta, cum voluntas censetur manere, nisi mutata constat.

87 *Ad Argumentum in contrarium allatum* fateor, non sufficere dissentium illum, ut in impubertate positum, addo tamen eundem dissentium, si usque ad pubertatem revocatus non fuerit, prodesse ad declarandam voluntatem puberis facti, in qua præsumitur perseverare, & sic impedire ratificationem per supervenientiam pubertatis. *Ad Conf.* Prohibitio illa, quod ante pubertatem resiliari non possit, adhuc suum effectum habet; nam id operatur, quod etsi Sponsus, impubertate durante, Sponsalia revocet, hæc tamen non dissolvantur, & sic si pubertatem adeptus in iisdem Sponsalibus velit persistere, non opus sit novo in illa consensu, quo tamen fuisset opus, si per dissentium in impubertate positum fuissent soluta.

88 Porro an ad effectum, ut Sponsalia in impubertate contracta, dissolvantur dissentiu, post pubertatemposito, necesse sit, hunc dissentium, demonstrari signo aliquo

externo, an verò sufficiat, si interids soluta ponatur, questio fieri potest. Sed quæ solvi facile potest distinguendo inter forum externum, & internum conscientie. *In foro externo* requiritur, ut dissensus manifestetur aliquo signo externo; aliàs præsumetur perseverare voluntas prima, utpote qua non creditur mutata, nisi probetur. *At pro foro interno*, ut bene advertit Sanch. n. 17. satis erit dissensus internus; quia tunc jam nulla Sponsalium in facto ipso ratificatio facta est, ut adeo sic dissentiens coram DEO sit liber.

Quæritur 9. An Sponsalia impuberum ita confirmari Juramento possint, ut inde resiliare etiam pubertatem adepti nequeant? Negant Joan. Andr. in c. ex literis 10. de Sponsal. n. 3. Card. in c. de illis 7. h. tit. n. 5. Palud. in 4. dist. 27. q. 1. art. 3. cas. 10. n. 28. & alij apud Sanch. D. 51. cit. n. 21. Nituntur 1. quia impuberes prohibentur jurare *can. parvuli 14. & seq. caus. 22. q. 5.* igitur Juramentum ejusmodi habebitur pro non adjecto. 2. Quia juramentum additum contractui sortitur naturam contractus, cui additur l. fin. C. de non sum. pecun. atqui Sponsalia impuberum Jure Canonico habent in se hanc tacitam conditionem, *nisi facti puberes resilierint*, ergo etiam Juramentum eam conditionem sibi adjectam habere censetur. 3. Quia alij impuberum Contractus non firmanantur Juramento, ergo neque Sponsalia.

Sed probabilius est, Sponsalia impuberum Juramento firmari, ita, ut neutri pubertatem adepti resiliare ab ijs liceat. Ita Gloss. in c. de illis cit. V. Judicio. Ancharan. ibid. n. 4. Abb. n. 6. Prapost. n. 1. Alex. de Nevo. n. 13. Covar. p. 1. de Sponsal. c. 5. §. 1. n. 3. Henriq. l. 11. de Matr. c. 14. n. 7. Sanch. l. 1. de Matr. D. 51. n. 22. Becan. tr. de Sacram. c. 43. q. 26. n. 7. Laym. l. 5. tr. 10. p. 1. c. 1. n. 17. Fagnan. in c. de illis cit. n. 51. Barbof. ibid. n. 7. Wagnereck V. poterit. n. 2. Zoel. hic n. 6. Pirh. n. 8. Schambog. n. 5. Sumitur ex c. ex literis 10. de Sponsal. ubi expressè dicitur, impuberes jurantes Sponsalia, sive sub Juramento promittentes se aliquam ducturos in uxorem, cogendos esse ea perficere: & additur hæc universalis ratio; *quia illis periculosum est contra suum Juramentum venire.*

Neque obstant Rationes dubitandi allatæ pro prima sententia. *Ad 1.* Textus illi loquuntur de impuberibus, quod non sint cogendi jurare ob testimonium dicendum. *Ad 2.* Illa tacita conditio non debet subintelligi, quando Sponsalia impuberum sunt Juramento firmata, juxta c. ex literis cit. Sanch. l. cit. n. 26. *Ad 3. Tr. Aut. N. Conf.* nam quod alij impuberum Contractus contracti non firmentur Juramento, id inde contingit, quia contractus illi, secluso Juramento, sunt invalidi; Sponsalia autem impuberum per se sunt valida; ideoque Juramen-

mento accedente, confirmantur, & fiunt indissolubilia.

42. **Quæritur 10.** An quibusvis impuberibus prohibuitur sit resiliere à Sponsalibus juratis? Affirmativam defendunt *Abb. Alex. de Nevo, Ancharanus, Pirh. l. cit.* propter textum *c. ex litteris cit.* Sed revera generalitas ista ex textu hoc non probatur; nam ibi sermo est de impuberibus pubertati proximis, inter quos malitia ætatem supplente, consistere potuit Matrimonium, prout colligitur ex verbo *Impubescentes*, quod idem est, ac *propè puberes*: quod confirmatur etiam ex eo, quia ibi Alexander III. foeminam jussit in uxorem recipi, & maritali affectu pertractari: quod fieri non potuisset, nisi in pubertati proximis.

43. **Quare cum Perez D. 9. sect. 2. n. 3.** Pont. l. 12. c. 9. n. 3. Laym. l. 5. tr. 10. p. 1. c. 1. n. 27. *Wiestner hic n. 26.* Reifensuel *ibid. n. 16.* § 17. dicendum, solos illos à Sponsalibus juratis resiliere non posse, qui pubertati sunt proximi: in cæteris procedit solennis Regula, quod Juramentum sequatur naturam, & conditionem actûs, & obligationis, cui adjectum est, nisi aliud exprimat Jure; cum igitur Sponsalia impuberum, qui pubertati proximi nondum

sunt, includant tacitam conditionem, *Nisi pubes factus reclamem*, etiam Juramentum ijs adjectum eam includet.

Porro quando impubes pubertati 44 cenſeatur proximus, variæ sunt DD. ſententiæ, Gloſſ. in §. *pupillus V. infantia Inſt. de inutil. ſtipulat. Navar. l. 4. conf. 39. n. 11. edit. 1.* *Caldas in l. ſi Curatorem 1. §. minoribus n. 7. § 8. C. de in integr. reſtit.* apud *Sanch. D. 51. cit. n. 23.* putant, tunc maſculum cenſeri pubertati proximum, quando excedit decimum, & dimidium annum, fæminam verò, quando nonum, & dimidium. Paulò magis tempus hoc contrahit *Gonzal. in c. continebatur 6. b. tit. n. 5.* ubi exiſtimat à Jure Eccleſiaſtico fæminam quidem regulariter cenſeri pubertati proximam anno undecimo ætatis, ſaltem ad finem vergente, & ſub initium duodecimi, marem verò ſub finem decimi tertij, & initium decimi quarti. Optimè *Mench. de arbitr. caſ. 57. n. 43.* *Sanch. l. 7. de Matr. D. 104. n. 40.* *Farin. prax. crim. q. 91. à n. 4.* *Paul. Zacchias qq. Medico Legal. l. 1. tit. 1. n. 24.* *Wagnerck in c. 6. b. tit. V. ſi autem. not. 2.* ob temperamenti, à quo pubertas dependet, nimiam diverſitatem relinquunt iſtud arbitrio Judicis.

§. II.

De Etate ad Matrimonium requiſita.

SUMMARIUM.

45. 46. 47. **Ad Matrimonium contrahendum in mare requiritur ætas 14. in fæmina 12. annorum.**
 48. 49. **Sed Jure ſolùm Eccleſiaſtico.**
 50. **Hinc Pontifex in ea ætate diſpenſare poteſt.**
 51. **Contrahens poſt eam ætatem contrahit valide, eſſi nondum aptus ſit ad generandum.**
 52. **Solvuntur Argumenta oppoſita.**
 53. **An etiam Epifcopus diſpenſare in ætate ad Matrimonium contrahendum poſſit?**
 54. **Reſpondetur poſſe ex cauſa urgentiſſima.**
 55. **An Matrimonium, ante annos pubertatis contractum, nulla prævia diſpenſatione, ſit validum, ſi malitia ætatem præveniatur?**
 56. **Defenditur affirmativa.**
 57. **Quid intelligatur hic nomine malitiæ?**
 58. **Rationes dubitandi ſolvuntur.**

59. **An caſu, quo malitia ætatem non prævenit, annus 14. in mare, & 12. in fæmina debeat eſſe completus?**
 60. **Quomodo, phyſicè, an moraliter?**
 61. **An Matrimonium, ab impuberibus initum, ſi malitia ætatem non prævenit, habeat ſaltem vim Sponſalium?**
 62. 63. **Reſpondetur cum diſtinctione.**
 64. **Diluuntur Argumenta oppoſita.**
 65. 66. **An ſi puella impubes deſponſata fuit, & traducta in domum viri, & illa pubes facta petit licentiam nubendi alteri, illa audiri debeat?**
 67. **An Sponſalia ante legitimam ætatem contrahentes peccent? Reſpondetur negative.**
 68. **Secus de Matrimonio.**
 69. **Excipitur caſus urgentiſſimæ neceſſitatis.**
 70. **Rationes dubitandi ſolvuntur.**

45. **Quæritur 1.** Quænam ætas requiritur ad Matrimonium contrahendum?
 2. **Ætas legitima ad Matrimonium contrahendum eſt pubertas, ſive annus 14. in maſculo, & 12. in fæmina c. continebatur 6. c. a. teſtationes 10. & c. ex litteris 11. b. tit. Ad eoque major requiritur ætas ad Matrimonium, quàm ad Sponſalia; major item in mare, quàm in fæmina.**

R. P. Schmalzgrueber L. IV.

Ratio primi duplex afferri poteſt.
 1. **Quia Matrimonium majorem, & firmiorem obligationem inducit, quàm Sponſalia; ac proinde etiam majorem Judicij maturitatem, & conſenſus libertatem expoſcit.**
 2. **Quia ad Sponſalia contrahenda, ut n. 2. dictum eſt, ſufficit uſus rationis, qui impleto ſeptennio, regulariter præſens eſt; ad Matrimonium verò præter rationis uſum**

R.

etiam